

Xuân về, nhớ ca khúc của nhạc sĩ tài hoa Hoàng Nguyên

10:06 17/01/2023

Nhắc đến nhạc sĩ Hoàng Nguyên trong những thập niên từ 1960 đến 1973, người yêu nền tân nhạc Việt Nam thời bấy giờ, đều liên tưởng đến hai ca khúc nổi tiếng về mùa Xuân. Đó là “Ai lên xứ hoa đào”, “Bài thơ hoa đào”.

Nhạc sĩ Hoàng Nguyên.

Ai lên xứ hoa đào dừng chân bên hồ nghe chiều rơi/ Nghe hơi giá len vào hồn người chiều xuân mây êm trôi/ Thông reo bên suối vắng, lời dịu dặt như tiếng tơ,/Xuân đi trong mắt biếc lòng dạt dào nên ý thơ...

Đà Lạt mệnh danh thành phố ngàn hoa, nơi đó, có nhiều loài hoa chỉ thích hợp với khí hậu lạnh vùng cao nguyên. Giữa khung trời ngàn hoa, có loài hoa được viết thành nhiều ca khúc: Hoa Anh Đào. Loài hoa này trở thành hình ảnh quen thuộc, biểu tượng là thành phố ngàn hoa.

Nhạc sĩ Hoàng Nguyên là một nhạc sĩ tên tuổi, tác giả của các ca khúc nổi danh như: “Anh đi về đâu”, “Cho người tình lỡ”, “Thuở ấy yêu nhau”, “Đà Lạt mưa bay”... Trong đó có ca khúc “Ai lên xứ hoa đào”... Bên cạnh ca khúc về Đà Lạt, Hoàng Nguyên còn có ca khúc "Tà áo tím" viết về Huế cũng rất nổi tiếng.

Ông tên thật là Cao Cự Phúc, sinh năm 1930 tại xã Diễn Bình, huyện Diễn Châu, tỉnh Nghệ An. Năm 1948, Hoàng Nguyên nhập ngũ và tham gia Văn Công quân đội ở Khu 4. Năm 1950, trong số những người được ta bí mật đưa vào địch hậu để nhận những nhiệm vụ đặc biệt khác nhau, cài vào cơ quan địch theo nhiều cách thức. Hoàng Nguyên cũng được lãnh trách nhiệm như thế khi theo cha vào Quảng Trị. Từ Quảng Trị, ông vào học tại Trường Quốc học Huế. Để đủ tuổi đi học, lý lịch Hoàng Nguyên đã thay ngày tháng năm sinh là 03/01/1932 và nơi sinh là Quảng Trị. Sau Trường Quốc học Huế, ông vào Đại học Huế được thời gian ngắn rồi bỏ học.

Lên ở Đà Lạt, Hoàng Nguyên dạy học tại trường tư thực Tuệ Quang, thuộc chùa Linh Quang, khu số 04 Đà Lạt, do Thượng tọa Thích Thiện Tấn làm Hiệu trưởng. Thầy giáo Cao Cự Phúc dạy Việt văn lớp đệ lục. Trong đó, ông là thầy giáo dạy

nhạc cho ông Nguyễn Ánh 9, người sau này trở thành một nhạc sĩ nổi tiếng đồng thời là nhạc công chơi đàn dương cầm.

Năm 1956, trong một đợt lùng bắt ở Đà Lạt, do trong nhà có cả bản nhạc “Tiến Quân Ca” của nhạc sĩ Văn Cao, người mà Hoàng Nguyên rất ái mộ, Hoàng Nguyên bị bắt và đày ra Côn Đảo khoảng năm 1957.

Ở Côn Sơn, thiên tình sử của người nghệ sĩ Hoàng Nguyên mở đầu với cảnh tình éo le và tan tác. Là một tài hoa đa dạng, người tù Hoàng Nguyên được vị Chỉ Huy Trưởng đảo Côn Sơn mến chuộng nên đã đưa chàng ta về tư thất dạy nhạc và Việt văn cho ái nữ ông, tên H. năm đó khoảng 19 tuổi... Mỗi tình hai người nhóm lên vũ bão. Trăng ngàn sóng biển đã là môi trường cho tình yêu ngang trái này nảy nở.

Tác giả tại Đà Lạt.

Chợt khi người con gái của Chúa Đảo mang thai. Mỗi tình hai nhịp so le bị phát giác. Để giữ thể diện cho gia đình. Vị Chúa Đảo giữ kín chuyện này và chỉ bảo riêng với người "gây ra tai họa" là nhạc sĩ Hoàng Nguyên: Ông ta đòi hỏi Hoàng Nguyên phải hợp thức hóa chuyện lứa đôi của hai người với điều kiện vận động cho người nhạc sĩ được trả tự do...”

Nhạc sĩ Hoàng Nguyên được trả tự do, trở về Sài Gòn, tiếp tục sáng tác và dạy học ở trường tư thục Quốc Anh. Năm 1961, ông theo học tại Đại học Sư phạm

Sài Gòn, ban Anh văn. Trong thời gian theo học đại học, ông có quen biết với ông Phạm Ngọc Thìn, Thị trưởng thành phố Phan Thiết. Vợ ông Thìn là nữ diễn viên Huỳnh Khanh, mền mộ tài năng của Hoàng Nguyên đã nhận ông làm em nuôi. Hoàng Nguyên dạy kèm cho Ngọc Thuận, con gái ông bà Phạm Ngọc Thìn. Hai người yêu nhau và Hoàng Nguyên trở thành con rể ông bà Phạm Ngọc Thìn. Trước đó Hoàng Nguyên có ý định quay lại với cô gái ở Côn Sơn, nhưng cô đã đi lấy chồng. Ca khúc “Thuở ấy yêu nhau” ra đời trong khoảng thời điểm này.

Năm 1973, nhạc sĩ Hoàng Nguyên bị tai nạn giao thông qua đời tại Vũng Tàu. Nhạc sĩ Hoàng Nguyên được coi là người đội vương miện nhan sắc cho xứ sở ngàn hoa Đà Lạt qua ca khúc "Ai lên xứ hoa đào".

Nói về nhạc sĩ Hoàng Nguyên, cố nhạc sĩ Nguyễn Trọng Tạo nhấn mạnh: “Trong thời kỳ âm nhạc miền Nam không chỉ nhạc vàng tình yêu, nhạc xanh, nhạc sến mà còn nhạc trẻ, nhạc tây. Nhạc sĩ Hoàng Nguyên đã đi từ dòng tiền chiến lãng mạn đến tình yêu sang trọng, rồi nhập vào dòng tân nhạc hiện đại. Những câu chuyện tình yêu trong âm nhạc của ông muốn vượt lên thực tại u ám, nhưng vẫn phảng phất nỗi niềm tủi đau...”.

Hoàng Hữu Quyết